

**NASTAVNO - NAUČNOM VEĆU
MEDICINSKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U NIŠU
Odboru za doktorske studije**

PREDMET: Izveštaj komisije o izrađenoj doktorskoj disertaciji mr Ivane M. Ilić

Odlukom Nastavno-naučno veće Medicinskog fakulteta u Nišu broj 06 –Д– 801/11 na sednici održanoj 29.6.2021. godine prihvaćen je izveštaj mentora Prof. dr Jovice Jovanović o izrađenoj doktorskoj disertaciji mr sc. Ivane M. Ilić, dr med. spec. medicine rada, pod naslovom „Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola“ i na predlog Odbora za doktorate, donelo je odluku o formiranju Komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije u sastavu:

Prof. dr Olivera Žikić Medicinski fakultet Niš, predsednik

Prof. dr Jovica Jovanović, Medicinski fakultet Niš mentor i član

Prof. dr Ivan Mikov, Medicinski fakultet Novi Sad, član

Nakon detaljnog pregleda izrađene doktorske disertacije, Komisija podnosi Naučno-nastavnom veću Medicinskog fakulteta u Nišu sledeći

IZVEŠTAJ O IZRAĐENOJ DOKTORSKOJ DISERTACIJI

1. Opšti podaci autora

Ivana Ilić rođena je 19.03.1973. godine u Nišu. Medicinski fakultet upisala školske 1992/93. godine, a diplomirala 2000. godine sa prosečnom ocenom 8,68. Od septembra 2002. godine u stalnom radnom odnosu u Zavodu za zdravstvenu zaštitu radnika „Niš“. Školske 2002/2003. nastavila postdiplomske studije na smeru Medicina rada. Specijalističke studije iz Medicine rada na Medicinskom fakultetu u Nišu započela novembra 2004. godine, a specijalistički ispit položila sa odličnom ocenom 04.05. 2009. godine.

Magistarsku tezu pod naslovom „Procena profesionalnog stresa i kvaliteta života zaposlenih u Hitnoj medicinskoj pomoći“ odbranila je 12.07.2010. godine na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Nišu.

Rezultate naučnog rada prikazala je naučno-stručnim radovima nacionalnog i međunarodnog značaja. Prisustvovala je brojnim kontinuiranim edukacijama i aktivno učestvovala u seminarima. Od novembra 2015. godine pokretač i medijator stručne tribine „Emocionalna inteligencija sa aspekta smanjenja nasilja u školama“.

2. Odnos urađene disertacije prema prijavi i odobrenju teme:

Na osnovu odluke Nastavno-naučnog veća Medicinskog fakulteta u Nišu broj 04-801/11 od 13.6. 2011. godine odobrena je tema za izradu doktorske disertacije mr sc. med. Ivani Ilić, pod naslovom „Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola“.

Nevedena tema je izrađena na principima naučno istraživačkog rada. Odobreni ciljevi istraživanja i metodologija rada su ostali nepromenjeni tokom izrade doktorske disertacije. Naslov doktorske disertacije se u potpunosti podudara sa sadržajem izrađene disertacije.

3. Karakteristike urađene doktorske disertacije

Doktorska disertacija mr sc. Ivane M. Ilić, pod naslovom „Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola“ sadrži sledeća poglavlja: 1) Uvod, 2) Pregled literature, 3) Cilj istraživanja i hipotezu, 4) Metodologiju 5) Rezultate istraživanja 6) Diskusiju 7) Zaključke, 8) Literaturu i Prilog

4. Ciljevi istraživanja:

Sveobuhvatni i glavni cilj ovog istraživanja je da se utvrdi međuzavisnost emocionalne inteligencije, nivoa percipiranog stresa na poslu, zdravlja, zadovoljstva životom i blagostanja u profesiji učitelja i nastavnika osnovnih škola.

Obzirom na kompleksnost i multifaktorijalnost profesionalnog stresa kao problema i više modela emocionalne inteligencije, specifični ciljevi istraživanju su:

- da se utvrdi ukupni skor emocionalne inteligencije, sa pripadajućim subskorovima koje čine dimenzije odnosno pojedine sposobnosti i osobine u okviru emocionalne inteligencije (EI) (samokontrola, blagostanje, emocionalnost i društvenost – po modelu osobina), odnosno (percepcija emocija, upravljanje sopstvenim emocijama, upravljanje emocijama drugih i korišćenje emocija po modelu sposobnosti)
- da se proceni zdravlje i uobičajeni životni stilovi, kao i subjektivno blagostanje ispitanika i zadovoljstvo životom učitelja i nastavnika
- da se procene psihosocijalni uslovi rada,
- da se utvrdi nivo percepcije stresa u zavisnosti od specifičnih zahteva i uslova radnog mesta, kao i međuzavisnost navedenih varijabli i emocionalne inteligencije, životnog zadovoljstva, zadovoljstva na radu i blagostanja
- da se ispita uloga emocionalne inteligencije u upravljanju stresom na radnom mestu
- da se utvrdi zadovoljstvo poslom, pozitivna i negativna iskustva
- da se utvrdi nivo sindroma izgaranja na poslu - burnout
- da se utvrdi da li u ispitivanoj radnoj sredini postoji maltretiranje i nasilje na radnom mestu – mobbing

5. Hipoteza:

Uzimajući u obzir promene u obrazovno vaspitnom sistemu koje se odražavaju na složenost posla, uticaj društvenih stavova i vrednovanje ovog poziva, neosporno je da posao učitelja, nastavnika i profesora postaje sve zahtevniji i kompleksniji. U skladu s tim, fenomen stresa učitelja i nastavnika se može smatrati društveno važnim pitanjem, a stres zaposlenih u obrazovanju postaje sve češće predmet interesovanja istraživača.

Učiteljski rad ne sadrži samo znanje, razumevanje i socijalne veštine, nego je u nastavi veoma zastupljen emocionalni rad. Znajući da emocije igraju važnu ulogu u kontekstu nastave, emocionalna inteligencija postala je bitan faktor za razumijevanje struke. Računanje na emocije učenika, a takođe iznošenje svojih emocija i upravljanje njima ima uticaja na obrazovno vaspitni proces.

Na osnovu aktuelnosti i značaja teme i postavljenih ciljeva formulisana je hipoteza istraživanja:

Postoji statistički značajna povezanost između nivoa percipiranog profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola.

5. Korišćeni materijal i metode istraživanja

A) MATERIJAL

Istraživanje je sprovedeno kao krossekciona studija na uzorku – grupi učitelja i nastavnika u Osnovnim školama u Nišu.

Istraživanje je odobreno od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, Školska uprava Niš broj: 920-434-610-00196/2015-05 dana 03.12.2015. godine, kao i od strane Etičkog komiteta Medicinskog fakulteta Univerziteta u Nišu broj:12-2307-2/13 dana 10.3.2016. godine.

Istraživanje je finansirao sam doktorant.

Ispitivanjem je planiran obuhvat 23 Osnovne škole u Nišu od čega 13 gradskih i 10 prigradskih, u tom smislu podeljeno je 554 upitnika.

U istraživanju je učestvovalo 20 Osnovnih škola u Nišu, 11 gradskih i 9 prigradskih, a prikupljeno je 338 upitnika. Istraživanje je imalo odaziv od 60%, a uzorak je reprezentativan i može se prikazati u okviru disertacije.

Detaljan opis metode: Pre započetog ispitivanja, ispitanicima – nastavnicima u svakoj od Osnovnih škola su objašnjeni razlozi i koristi od ispitivanja i dobijenih informacija, uz osigurano pravo na anonimnost i dobrovoljno učešće od strane samog istraživača, uz odobrenje i pomoć od strane rukovodstva u školama koje su prihvatile učešće u studiji. Istraživanje je sprovedeno u Osnovnim školama u Nišu u periodu u periodu od januara do juna 2017. godine. Prosečno predviđeno vreme za odgovore iz ankete je 40 minuta.

Eksperimentalna grupa je obuhvatala ukupno 338 nastavnika u osnovnim školama, koji su podeljeni u dve grupe: nastavnici razredne nastave – učitelji i nastavnici predmetne nastave.

B) METODE

Za istraživanje je formirana je posebna anonimna anketa koja sadrži sledeće upitnike:

Opšti podaci odnosili su se na pitanja o godinama života, pol, zanimanje, ukupni radni staž, staž u školi, stepen obrazovanja, bračno stanje, obavljanje i vrstu dodatnih plaćenih poslova, promenljivo radno vreme, visinu primanja u poslednjih godinu dana, nacionalnost, veroispovest, broj dece i dece do 7 godina, ruku kojom pišu, pušenje i konzumiranje alkohola.

Upitnik o psihosocijalnim uslovima rada, zdravlju i blagostanju (COPSOQ II), je specifični merni instrument usavršen na odeljku za psihosociologiju, Nacionalnog Instituta za profesionalno zdravlje u Kopenhagenu (NRCWE, ranije AMI), Danska. Prva verzija upitnika COPSOQ I autora Tage S. Kristensen-a, usavršavana je u periodu od 1997-2003. godine i standardizovana ispitivanjem na uzorku od 1858 proizvodnih i neproizvodnih danskih radnika starosti od 20 do 60 godina. U periodu od 2003.-2005. godine sprovedena su brojna istraživanja u Nemačkoj, Španiji, Kini, Japanu, Engleskoj, Norveškoj i drugim skandinavskim zemljama, u cilju validacije COPSOQ upitnika, kod različitih profesija koja su potvrdila njegov značaj za procenu i unapređenje psihosocijalnih faktora na radu. Na osnovu iskustva i analize zaključaka

iz studija u kojima je korišćena prva verzija upitnika, od strane autora 2007. godine sačinjena je unapređena verzija upitnika COPSQ II, koja nakon revizije sadrži 57% skala iz COPSQ I, kao i nova pitanja. COPSQ II je testiran na reprezentativnom uzorku od 3517 danskih radnika starosti od 20 do 59 godina, bazira se na psihometrijskim analizama, a kriterijumi validnosti novih skala su, takođe, testirani i standardizovani. Razvoj COPSQ II rezultirao je upitnikom sa 41 skalom odnosno 127 pitanja. Nove skale za procenu radnog mesta uključuju Poverenje, Pravednost, Društvenu uključenost, Promene, Tempo rada, Priznanja, Konflikt između porodičnih i radnih obaveza, a dodata su i pitanja koja se tiču ofanzivnih ponašanja na poslu (mobing, nasilje, napadi). Nove dimenzije za procenu zdravlja uključuju: Burnout, Stres, Poremećaje spavanja i Depresivne simptome.

Skala za merenje COPSQ je formirana sabiranjem poena za svako pitanje. U većini slučajeva pitanja imaju 5 ponuđenih odgovora. Vrednost skale se izračunava kao aritmetička sredina, tako, sve skale imaju vrednost od 0 do 100. Vrednosti skora od 40-60 tumače se kao srednje ili umerene, a sve druge vrednosti više ili niže i signifikantno značajne.

U ovom istraživanju bila bi primenjivana najduža verzija upitnika.

Skala za procenu emocija (Assessing Emotions Scale (Schutte i sar., 2007)) je upitnik o samoproceni (meranju) emocionalne inteligencije, koji sadrži 33 pitanja sa po 5 ponuđenih odgovora (1= potpuno se ne slažem...5 = potpuno se slažem). Skala se temelji na Salovey i Mayersovom modelu EI (1990) tzv. „četiri ogranka”, procene EI kao obeležja ličnosti. Tako definisana EI sastoji se od 4 subskale: ‘percepcija emocija’; ‘upravljanje sopstvenim emocijama’; ‘upravljanje emocijama drugih’ i ‘upotreba emocija’. Iako je inicijalna sugestija odnosila na procenu ukupnog skora EI, Petrides i Furnham (2000) ističu da AES nudi analizu četiri faktora, odnosno dimenzija, u okviru EI koji mogu biti potvrđeni u budućim istraživanjima. Ova četiri faktora Petrides i Furnham nazivaju: procena emocija, optimizam/regulacija raspoloženja, socijalne veštine i upotreba emocija.

Upitnik za procenu emocionalne inteligencije kao osobine ličnosti - Trait Emotional Intelligence Questionnaire – Short Form (TEIQue-SF Petrides & Furnham, 2006) sastoji se od 30 pitanja po 7- bodovnoj Likert skali (“u potpunosti se slažem” t.j. u “u potpunosti se ne slažem”), namenjen je za samoprocenu percepcije ispitanika o sopstvenim sposobnostima, a 50% izjava je sročeno potvrdno i 50% u negativnom smislu. Instrument je dizajniran da efikasno izmeri globalnu osobinu emocionalne inteligencije i izveden je iz duge forme istoimenog upitnika koji sadrži 153 pitanja (TEIQue), korišćen u brojnim istraživanjima emocionalnih aspekata ličnosti. Detaljna faktorska analiza 15 subskala TEIQue ukazala je na postojanje četiri međusobno povezana faktora: *emocionalnost* (empatija, percepcija emocija, izražavanje emocija i odnosi), *samokontrola* (regulacija emocija, impulsivnost i upravljanje stresom), *društvenost* (upravljanje emocijama, asertivnost i društvena svest) i *blagostanje* (optimizam, sreće i samopouzdanje). Dva pitanja iz svake od petnaest subskala TEIQue su uključena u kratku formu upitnika na osnovu njihove korelacije sa odgovarajućim ukupnim skorom svake od subskala. TEIQue-SF ima visok stepen unutarnje konzistencije (Cronbach α 0,80) (Petrides & Furnham, 2006). Prema hijerarhijskoj strukturi TEIQue, aspekti su uži od faktora koji su, pak, uži od globalne osobine EI.

Skala procene pozitivnih i negativnih iskustava (SPANE) je opšti merni instrument Ed Dienera i Robert Biswas-Dienera (2009) za procenu emocija, dokazane konvergentnosti i validnosti sa ostalim instrumentima za procenu emocija, sreće, zadovoljstva životom i

blagostanja. Ima brojna preimućstva u odnosu dosadašnje mere emocija jer nudi širok dijapazon osećanja ponuđenih na skali, i izbegavanje opšte kategorizacije kao pozitivno ili negativno iskustvo skupa pozitivnih i negativnih osećanja. Osim toga skala prikazuje i osećanja kao fizičko zadovoljstvo, angažovanje, interesovanje, bol i dosađivanje koja su najčešće izbegavana u postojećim instrumentima ove vrste. SPANE može prikazati potpuni opseg emocija bilo da su one više ili manje doživljene, polazeći od toga da za vreme dok traju, emocije ostavljaju određeno iskustvo, čiji se aspekt dugotarajno odražava na lično blagostanje. Tako se osećanja iz prethodne 4 nedelje odražavaju kroz ravnotežu između memorisanog i doživljenog iskustva. Razlika i prednost ovakvog instrumenta je razmatranje odnosa prethodna iskustava-blagostanje. Upitnik sadrži 12 pitanja sa ponuđenim odgovorima po Linkert skali (1=veoma retko/nikada...5= veoma često/uvek).

Skala za procenu životnog zadovoljstva (SWLS) je opšti merni instrument Ed Dienera iz 1985. godine, dizajnirana za subjektivnu procenu zadovoljstva životom, koje se teoriski definiše kao razlika između životnih okolnosti i ličnih standarda pojedinca. Sastoji se od 5 pitanja sa 7 ponuđenih odgovora po Linkert skali (1= potpuno se ne slažem...7 = potpuno se slažem).

6. Rezultati istraživanja

U poglavlju rezultati istraživanja, precizno i razumljivo su izneti rezultati, koji su prezentovani tabelarno. Jasno su određene opšte karakteristike ispitanika po profesiji (učitelji i nastavnici), prema polu, starosti, broju dece uzrasta do 7 godina, dužini ukupnog i specifičnog radnog staža, obrazovanju, smenskom radu, promenljivom radnom vremenu i obavljanju dodatnih poslova, lekovima koje najčešće uzimaju, pušenju, upotrebi alkohola, kao i o bolestima od kojih boluju. Samo razvrstavanje zaposlenih u grupe, omogućilo je procenu ukupnih prosečnih skorova Emocionalne inteligencije koja je procenjivana i po modelu sposobnosti Majera i Saloveja i po modelu osobina Peteridisa. Psihosocijalni uslovi rada, zdravlje, blagostanje, stres, burnout i zlostavljanje na radu ispitivani su COPSQ II upitnikom. Kasnije je međuzavisnost pomenutih varijabli ispitivana ANOVA i MANOVA analizama. Procenjivana je međuzavisnost skale QOPSQ II (34 skale psihosocijalnih uslova na radu) sa faktorima, dimenzijama i globalnim skorovima oba modela emocionalne inteligencije. Istim metodama procenjivana je međuzavisnost između psihosocijalnih rizika na radu i iskustava pozitivnih i negativnih osećanja ispitanika i zadovoljstva životom. MANOVA analizom procenjivana je međuzavisnost između zdravlja, burnouta i zadovoljstva poslom i psihosocijalnih uslova rada (zahtevi posla, organizacija i sadržaj rada, međuljudski odnose, podrška, poverenje, pravednost, nagrade i priznanja, osećaj u zajednici i socijalna uključenost, kvalitet rukovodstva, posvećenost, nesigurnost posla, samoefikasnost, posao porodica – sukob, definisanost – sukob uloge, značenje posla i mogućnosti za razvoj). Prikazani su subskorovi, dimenzije, skale i faktori navedenih ajtema za svaku grupu ispitanika, kao i poređenje između grupa učitelja i nastavnika.

Analiza je započeta prikazom univarijantnih regresionih modela, a zatim su formirani i predstavljeni multivarijantni modeli metodom korak po korak unazad (backward method), pri čemu su isključivani oni faktori koji nisu iskazali značajan uticaj na zavisno promenljive. Proračuni su vršeni korišćenjem SPSS programa u verziji 17.0. U svim analizama je kao granica statističke značajnosti podrazumevana greška procene od 0,05 ili 5%.

Dobijeni rezultati su u skladu sa ciljevima istraživanja postavljenom radnom hipotezom.

7. Zaključak

Zaključci istraživanja jasno rezimiraju dobijene rezultate, sažeto su formulisani i predstavljaju potpune odgovore na postavljene ciljeve istraživanja. Najvažniji zaključci istraživanja su:

- Profesionalni stres učitelja i nastavnika u vezi je sa utvrđenim visokim kognitivnim, emocionalnim i zahtevima za prikrivanjem osećanja, brojnim obavezama i visokim tempom rada uz nesigurnost posla i veliko značenje posla.
- Ukupni skorovi emocionalne inteligencije merene kao sposobnosti i kao osobine su u granicama proseka za opštu populaciju, bez značajnih razlika među ispitivanim grupama.
- Emocionalna inteligencija kao osobina učitelja i nastavnika imala je najviše skorove u faktorima blagostanje (optimizam, sreća i samopoštovanje) i emocionalnost (empatija, percepcija emocija i izražavanje emocija), poslednji faktor bio je značajniji u grupi nastavnika.
- Emocionalna inteligencija kao sposobnost učitelja i nastavnika imala je najviše skorove u dimenzijama; upravljanje sopstvenim emocijama, percepcija emocija, upravljanje emocijama drugih, a najniže za upotrebu emocija.
- Stres, burnout, kognitivni i somatski stres, depresivni simptomi, nesigurnost posla, konflikt posao-porodica, poremećaji spavanja ali i kvantitativni i emocionalni zahtevi, zaredom su bili faktori u negativnoj korelaciji sa ukupnim skorom emocionalne inteligencije kao i sa sastavnim domenima emocionalne inteligencije: emocionalnost, blagostanje, samokontrola i društvenost u ispitivanoj populaciji učitelja i nastavnika.
- Burnout, stres, kognitivni i somatski stres, depresivni simptomi, nesigurnost posla i kvalitet rukovodstva bili su u negativnoj korelaciji sa sposobnostima emocionalne inteligencije: percepcija emocija, upravljanje sopstvenim emocijama i emocijama drugih kao i sa korišćenjem emocija.
- Dokazan je pozitivan uticaj na sve domene sposobnosti emocionalne inteligencije sledećih psihosocijalnih faktora rada: zahtevi za prikrivanjem osećanja, mogućnost uticaja na posao, posvećenost poslu, definisanost i jasnoća uloge, samoefikasnost, socijalna podrške na svim nivoima, kao i kognitivnih zahteva, društvene uključenosti i značenja posla.
- Kao važne odrednice većeg životnog zadovoljstva učitelji i nastavnici su imenovali mogućnost uticaja na posao i osećaj koherentnosti.
- Ispitanci su svoje zdravlje ocenili kao dobro, pri čemu je zdravlje u pozitivnoj korelaciji sa samoefikasnošću, a u negativnoj sa burnoutom i somatskim stresom.

- Najčešća oboljenja u ispitivanoj populaciji učitelja i nastavnika su bolesti koštano – mišićnog sistema, hipertenzija i alergijska oboljenja.
- Učitelji i nastavnici predstavljaju rezilijentnu profesionalnu grupu, na osnovu utvrđene niske podložnosti depresivnim, somatskom i kognitivnim stres simptomima, uprkos visokim zahtevima rada. Navedeno je u vezi sa utvrđenim visokim skorovima protektivnih psihosocijalnih faktora koji doprinose umanjenu stresnog reagovanja.
- Pozitivna osećanja učitelja i nastavnika najviše su povezana sa kognitivnim zahtevima posla, posvećenošću poslu, socijalnom podrškom od pretpostavljenih i poverenjem u menadžment, a zatim i sa mogućnostima za usavršavanje, uticaja na posao, značenjem posla, predvidivošću, nagradama i priznanjima, definisanošću radne uloge, osećajem koherentnosti, zadovoljstva poslom, međusobnim poverenjem i podrškom od kolega, pravdom i poštenjem, zdravljem i samoeфикасноšću.
- Povećanje kvantitativnih zahteva, nesigurnosti posla, sukoba porodica- posao, poremećaji spavanja, burnout, stres, depresivni simptomi, somatski i kognitivni stres je u negativnoj korelaciji sa pozitivnim osećanjima i iskustvima.
- Utvrđena je pozitivna korelacija između porasta negativnih osećanja i kvantitativnih zahteva, emocionalnih zahteva, tempa rada, nesigurnosti posla, konflikta porodica – posao i posao- porodica, poremećaja spavanja, dvosmislenih uloga, depresivnih simptoma, opšteg, somatskog i kognitivnog stresa.
- Značajni pad negativnih osećanja u jasnoj je korelaciji sa nagradama i priznanjima, samoeфикасноšću, povećanošću i zadovoljstvom poslom.
- Na osnovu dostupnih saznanja ovo istraživanje predstavlja prvu studiju koja se bavila sveobuhvatnom analizom psihosocijalnih uslova rada, zdravlja, blagostanja burnouta i stresa učitelja i nastavnika, upotrebom savremenih standardizovanih instrumenata (COPSOQ II), kao i procenom emocionalne inteligencije kao resursa koji se može razvijati u cilju doprinosa razvoju ljudskog kapitala kao faktora koji povećava konkurentnost u celini i nesumnjivo je obećavajući za razvoj ličnosti učenika i obrazovanja.

8. Ocena kandidata

Izrađena doktorska disertacija mr sc. med. Ivane Ilić predstavlja samostalno izveden i originalan naučno istraživački rad sa značajnim doprinosom u oblasti medicine rada. Odabrana tema je izuzetno aktuelna, obzirom na sveobuhvatnu analizu psihosocijalnih uslova rada, zdravlja, blagostanja, profesionalnog stresa, burnouta pozitivnih i negativnih iskustava, te odnosa navedenih varijabli i emocionalne inteligencije kao preventivne strategije od značaja i interesa u naučnoj literaturi. Na osnovu obrazloženog istraživanja i iznetih rezultata, može se zaključiti da je kandidat došao do pouzdanih i nedvosmislenih zaključaka koji otvaraju nove perspektive za nastavak daljih istraživanja kao veliki izazov, ali i veliku šansu na ovom polju i mogu se uspešno prezentovati široj stručnoj javnosti.

Zaključak

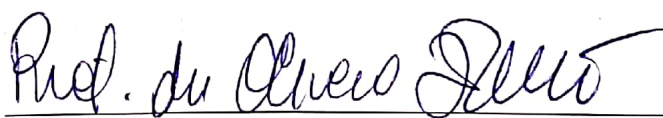
Doktorska disertacija Ivane Ilić pod naslovom „*Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika Osnovnih škola*“ izrađena je prema savremenim principima naučno istraživačkog rada, obrađuje veoma aktuelan problem i predstavlja originalan naučno zasnovan rad iz multidisciplinarnе oblasti.

Doktorska disertacija je uspešno realizivana u skladu da postavljanim ciljevima istraživanja. Dobijeni rezultati su jasno prikazani, a zaključci daju jasne odgovore na postavljane ciljeve istraživanja. Rezultati ove teze nalaze praktičnu primenu u radu lekara koji se bave bezbednošću i zdravljem na radu i zdravstvenom zaštitom zaposlenih u prosveti. Korišćena je aktuelna literatura kako u uvodu, tako i u diskusiji pri komparaciji dobijenih rezultata sa rezultatima relevantnih studija. Rezultati ove doktorske disertacije se mogu putem stručne literature i medija prezentovati široj naučnoj javnosti.

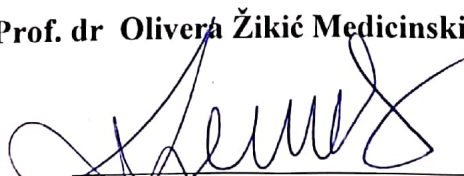
Doktorska disertacija „*Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola*“ predstavlja originalan naučno istraživački rad sa značajnim doprinosom u oblasti medicine rada. Izrađena doktorska disertacija promovise novi pristup u zaštiti i unapređenju mentalnog i fizičkog zdravlja učitelja i nastavnika, što podrazumeva težnju ka sveobuhvatnom povećanju blagostanja na radu. Svojom originalnošću predstavlja naučni doprinos kao prva studija koja se bavila detaljnom analizom psihosocijalnih uslova rada, zdravlja, blagostanja, stresa, burnouta i emocionalne inteligencije kao i međuzavisnošću istih kod učitelja i nastavnika u Srbiji.

Komisija u navedenom sastavu pozitivno ocenjuje i prihvata izrađenu doktorsku disertaciju kandidata Ivane Ilić pod naslovom „*Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola*“ i predlaže Nastavno-naučnom veću Medicinskog fakulteta u Nišu da usvoji pozitivnu ocenu izrađene doktorske disertacije i odobri njenu javnu odbranu.

KOMISIJA ZA OCENU I ODBRANU DOKTORSKE DISERTACIJE:

Prof. dr Olivera Žikić Medicinski fakultet Niš, predsednik

Prof. dr Jovica Jovanović, Medicinski fakultet Niš mentor i član

Prof. dr Ivan Mikov, Medicinski fakultet Novi Sad, član

Glavni naučni doprinos doktorske disertacije

Doktorska disertacija „Procena međusobne zavisnosti profesionalnog stresa i emocionalne inteligencije kod nastavnika osnovnih škola“ predstavlja originalan naučno istraživački rad sa značajnim doprinosom u oblasti medicine rada.

Izrađena doktorska disertacija promoviše novi pristup u zaštiti i unapređenju mentalnog i fizičkog zdravlja učitelja i nastavnika, što podrazumeva težnju ka sveobuhvatnom povećanju blagostanja na radu. Svojom originalnošću predstavlja naučni doprinos kao prva studija koja se bavila detaljnom analizom psihosocijalnih uslova rada, zdravlja, blagostanja, stresa, burnouta i emocionalne inteligencije kao i međuzavisnošću istih kod učitelja i nastavnika u Srbiji.

The main scientific contribution of the PhD thesis

The PhD thesis “Assessment of relationship between occupational stress and emotional intelligence at primary school teachers” represents the original scientific research with a significant contribution in the field of occupational medicine.

The completed PhD thesis contributes to a new approach to the protection and improvement of the mental and physical health of teachers, which reflects the desire for a comprehensive improvement of well-being at work. Due to originality, it presents a scientific contribution as the first study devoted to a detailed analysis of psychosocial working conditions, health, well-being, stress, burnout and emotional intelligence, as well as their interdependence among teachers in Serbia.

Objavljeni autorski radovi doktoranta sa SCI liste koji se direktno odnose na prikazanu metodologiju i dizajn istraživanja:

Ilić I M, Arandjelović M Ž, Jovanović J M, Nešić M M. Relationships of work-related psychosocial risks, stress, individual factors and burnout – Questionnaire survey among emergency physicians and nurses. *Medycyna Pracy*. 2017;68(2):167-178.
doi:10.13075/mp.5893.00516. (M23)

Ukupan broj radova: **21**

Изјаве су саставни део докторске дисертације и потребно је да докторска дисертација садржи изјаве 1., 2., 3., са оригиналним потписима (без датума). Доставити изјаве у 2. примерака служби уз осталу документацију за оцену и одбрану

Изјава 1.

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ

Изјављујем да је докторска дисертација, под насловом

ПРОЦЕНА МЕЂУСОБНЕ ЗАВИСНОСТИ ПРОФЕСИОНАЛНОГ СТРЕСА И ЕМОЦИОНАЛНЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ КОД НАСТАВНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА

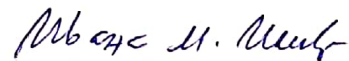
која је одбрањена на Медицинском факултету Универзитета у Нишу:

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да ову дисертацију, ни у целини, нити у деловима, нисам пријављивао/ла на другим факултетима, нити универзитетима;
- да нисам повредио/ла ауторска права, нити злоупотребио/ла интелектуалну својину других лица.

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци, који су у вези са ауторством и добијањем академског звања доктора наука, као што су име и презиме, година и место рођења и датум одбране рада, и то у каталогу Библиотеке, Дигиталном репозиторијуму Универзитета у Нишу, као и у публикацијама Универзитета у Нишу.

У Нишу, _____

Потпис аутора дисертације:

(Име, средње слово и презиме)

Изјава 2.

ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ ЕЛЕКТРОНСКОГ И ШТАМПАНОГ ОБЛИКА ДОКТОРСKE
ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов дисертације:

Процена међусобне зависности професионалног стреса и емоционалне
интелигенције код наставника основних школа

Изјављујем да је електронски облик моје докторске дисертације, коју сам
предао/ла за уношење у **Дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу**,
истоветан штампаном облику.

У Нишу, _____

Потпис аутора дисертације:

Иван М. Шил-

(Име, средње слово и презиме)

Изјава 3:

ИЗЈАВА О КОРИШЋЕЊУ

Овлашћујем Универзитетску библиотеку „Никола Тесла“ да у Дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу унесе моју докторску дисертацију, под насловом:

Процена међусобне зависности професионалног стреса и емоционалне интелигенције код наставника основних школа

Дисертацију са свим прилозима предао/ла сам у електронском облику, погодном за трајно архивирање.

Моју докторску дисертацију, унету у Дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу, могу користити сви који поштују одредбе садржане у одабраном типу лиценце Креативне заједнице (Creative Commons), за коју сам се одлучио/ла.

1. Ауторство **(CC BY)**
2. Ауторство – некомерцијално **(CC BY-NC)**
3. Ауторство – некомерцијално – без прераде **(CC BY-NC-ND)**
4. Ауторство – некомерцијално – делити под истим условима **(CC BY-NC-SA)**
5. Ауторство – без прераде **(CC BY-ND)**
6. Ауторство – делити под истим условима **(CC BY-SA)**¹

У Нишу, _____

Потпис аутора дисертације:

Ивана М. Шиб
(Име, средње слово и презиме)

¹ Аутор дисертације обавезан је да изабере и означи (заокружи) само једну од шест понуђених лиценци; опис лиценци дат је у наставку текста.